

Wárágà Pólò dré tísile Tímòtéyò dré dhi ni àlo

Wárágà kònìdhi ni tà àndu ngìle drídri dhi

Kònìdhi wárágà Pólò dré tísile Tímòtéyò dré dhi ni àlo 'i. Tímòtéyò nda tá kàdhúrà àlo Yésu ni ka'ilepi, angálépi bvò Asíyà àdhya lésè dhi 'i. Akódhi ni andre tá Yúdà mvá Yésu ni ka'ilepi dhi 'i. Atá ni tá Gíríkì 'i. Pólò kipè tá akódhi adrélé áyi atsiàmu ró, kàtsáró kpà áyi àzìàmu kí àlo ró (Tà 'ole dhi i 16:1-3). Amvolásà dhi, Pólò bhà tá akódhi adrélé Êkélézyà ni drí kophá kí àlo ró í bvó (2 Tímòtéyò 1:6).

Pólò adré wárágà kònìdhi ni tisì tà kàdrìkàdrì na dhi i sè. Alo ni, adré Tímòtéyò ni kodzó adrélé támiga dri móndyá adrébhá tá Gíká ni tà tadhá kinzò sè Êkélézyà na dhi kí tà sè. Tàko ko, àyi nda i adré tá trôle tití tàko i rú, ìndì tábhí kí rú kí atíma rú, adrészó móndyá ka'ibhá dhi kí o ru lanzí àyi kòfalésè (1:4; 4:7). Ì adré tá kpà làmò mòma logá, mányàngá àruka kí nyàma be móndí i dré (4:3). Rí ni, Pólò adré tà lazi Tímòtéyò dri Êkélézyà ni drí kòma ni tà sè, ìndì tà adrészó Êkélézyà ni drí kophá kí kipè dhi kí tà sè. Na ni, Pólò adré Tímòtéyò ni drí ta, akódhi kàdréró Yésu Krísto ni màrabà dóro dhi ró, ìndì kàdréró móndyá Êkélézyà le dhi kí drí ko dóro.

Tà kàdrìkàdrì wárágà kònìdhi léna dhi kí atíma

- 1) Pólò ni mòdo fèma (1:1-2)
- 2) Èkèlézyà ni tà, ìndì Èkèlézyà ni drì kobhá ki tà (1:3-3:16)
- 3) Tímòtéyò ni drì tama Gïká ni àzí 'òma ni tà sè dhi (4:1-6:21)

Pólò ni mòdo fèma

¹ Ma, Pólò, Yésu Krísto ni àpóstolò, má adré wárágà kònìdhi ni tisì ma. Gïká àma ki tìdrílépi dhi túmání Yésu Krísto mà dré adrészó mí bha vélána dhi be dhi, ì bhà ma adrélé àzí nda ni 'o dhi àyi.

² Má adré tisìá mi, Tímòtéyò, áma mvá báti tà ka"ika"i na dhi dré. Gïká àma ki Atá i àma ki Mírì Yésu Krísto be dhi ì kòbhà àyi ki togó taní mí rú, ì kòbhà ámi kizà, ìndì ì kòfè tà kìdríkìdrí mí dré!

Pólò kodzó Timòtéyò Gïká ni tà tadhábhá kinzò sè dhi ki tà sè

³ Ngóró má dré tá ámi kodzolé má dré tá adrérà'a lile Mákèdònýà na dhi 'á dhi tíni dhi, mí kògò adrélé Efésò na, mí kòtaró móndí àrukà adrébhá Gïká ni tà tadhá kinzò sè dhi i dri dhi, ì kòtayí tà nda ki tadhama.

⁴ Mí kòtaré kpà àyi dré dhi, ì kòtayí adrema trôle tití tako i rú, ìndì tábhi ki rú ki atíma rú dhi. Angyá ko, tà nda kòdhì ì adré káyi 'o apfòle móndí i kòfalé. Ì adré àyikya móndí ki ledé Gïká ni àzí bhàle àyi drígá dhi ki 'o tà ka"ika"i sè dhi ko.

⁵ Má adré tolí kòdhì ni fe, móndí ì kàdréró ru le àyi kòfalésè be dhi bvó. Lèle nda adré angálé

togó lolo ìndì doro, adrélépi tà ka'í túrúpfú sè ko dhi lésè.

6 Móndí àruka ì ku láti doro nda 'ásè gò, ì dré àyi ki fèzo adrélé tà tako ki tití àyi kòfale sè.

7 Ayi nda ì lè adrélé tátrítrí kúlí tadhábhá ì ró. Di, ì nǐ àyikya tà ì dré adrélé tadhálé dhi ki àndu ko, tágba ì dré adrészó tà nda ki tadhá rínyí sè dhi.

8 Mà nǐ tâle dhi, tátrítrí kúlí doro dhi be, à kàdré tà 'o ngóró tátrítrí kúlí nda dré adrélé tâle dhi tíni dhi.

9 Mà nǐ kpà tâle dhi, Gíká bhà tátrítrí kúlí móndyá gyägya dhi ì dré ko dhi be. Be ró dhi, bhà ína tátrítrí kúlí nda móndyá adrébhá tátrítrí kúlí nda ní ño dhi ì dré, túmáni móndyá adrébhá ligílè ì rú dhi íbe, móndyá adrébhá áyi tà ga dhi íbe, móndyá adrébhá tàkonzi 'o dhi íbe, móndyá adrébhá tà lolo ató àyi pálé dhi íbe, móndyá adrébhá áyi lindrì bha ko dhi íbe, móndyá adrébhá àyi ki tibhá ki tupfú dhi íbe, móndyá adrébhá móndí ki tupfú todràle dhi íbe,

10 móndyá adrébhá ndòtò tà 'o dhi íbe, àgo adrébhá ayilé àgo íbe dhi íbe, móndyá adrébhá móndí ki lagí màrabà ro dhi íbe, móndyá adrébhá kinzò ta dhi íbe, móndyá adrébhá tà ta móndí ì rú kinzò sè dhi íbe, ìndì móndyá adrébhá tà twá tadhálé tà gyägya rúsè dhi ki 'o dhi íbe.

11 Tà tadhálé gyägya nda adré angálé Rúbí Tani mìlanzìlanzì ro Gíká rúku ró dhi dré bhàle má drígá dhi lésè.

Gíká ni togó taní bhàle Pólò rú dhi

¹² Má adré àwoyà ta àma kí Mírì Yésu Krísto dré, dré rínyí afèle má dré adrészó áyi àzí 'o dhi sè. Akódhi nò tá ma ngóró móndí í dré kitswálé ka'ile dhi ró gò, áma bhàzo adrélé áyi àzí 'o,

¹³ tágba atú dhi, má dré tá adrészó akódhi ni lodhá, adrészó akódhi ni móndyá kí mí pfo, adrészó àyi kí 'o kònzi lavúlé dhi. Di, Gíká gò ína áyi togó dóro tadhá má dré, má dré tá adrélé tà nda kí 'o tà níma ko ìndì tà ka'ima ko na dhi sè.

¹⁴ Di àma kí Mírì bhà áyi togó taní kàdrì má rú gò, áma 'òzo gàle tà ka'ika'i sè bì, ìndì lèle sè bì Yésu Krísto na.

¹⁵ Kúlí kònì i, kúlí báti kitswálé ka'ile togó wáyi sè dhi 'i: Yésu Krísto alì byò kònìdhi lé kitswálé tàkonzìbhá kí tídri dhi bvó. Ayí nda i kòfalé dhi, ma tàkonzì líyí àyi tití dhi kí lavúlépi dhi 'i.

¹⁶ Di, tà nda sè dhi, Gíká bhà áma kizà, Yésu Krísto kòtadháró áyi togó vwàvwà ma tàkonzì 'olepi lavúlé nda rú, móndí tà nda ni nobhá dhi i kòka'iró akódhi gò, lídrì kóná vésè kólyá dhi ni kisúzó.

¹⁷ Líndrì i mìlanzìlanzì be dhi i kàdré Gíká dré kóná vésè kólyá! Akódhi nda Ópí kàdrì adrélépi kóná vésè kólyá, kitswálépi dràle bwà ko, ìndì kitswálé nòle bwà ko dhi 'i. Akódhi Gíká 'i kalóma. Kàdré kònìn!

¹⁸ Áma mvá Tímótéyò, má adré ámi kodzó ngóró atú pròfétà i dré tà longólé ámi tà dri dhi tíni, mí kàdréró trôle tà longólé nda i rú, adrészó àdzú tà ka'ika'i àdhya ni bhu dóro.

¹⁹ Mí kàdré kpà trôle ámi tà ka'ika'i rú, adrészó ámi togó likí adrélé dóro. Móndí àruka i bhe àyikya tà nda i ríti gò, i dré àyi kí tà ka'ika'i

tayízó arílé, ngóró bwátù àruka ì dré adrélé arílé
yìandré na dhi tíni.

20 Ayí nda i kòfalé dhi, Ìmènáyò i Alìgìzàndré
be. Má tayí àyi nda i Sàtánà drígá, ì kòniró àyi kí
tàkonzì gò, Giká ní lodhama tayízó be dhi bvó.

2

Tà zìma Giká tî móndyá tití i dré dhi

1 Drídri dhi, má adré àma kí adrúpi kí kodzó,
ì kàdréró tà zi Giká tî móndyá tití i dré, adrészó
tongolé akódhi rú, adrészó kpà àwoyà ta akódhi
dré àyi kí tà sè.

2 I kàdré kpà tà zi Giká tî ópí i dré, ìndì móndyá
bhàle àyi drile dhi i dré, mà kàdréró tà 'o togó
be lìrì ìndì kìdríkìdri, adrészó trôle Giká ní tà rú,
àma kí tà kàdréró lìndrì be móndí i mìlésè.

3 Tà nda kòdhi, tà dóro kitswálépi Giká àma kí
tidrlépi dhi mìlésè dhi 'i.

4 Akódhi adré lèá dhi, móndyá tití dhi ì
kòkisúró lídrì kóná vésè kólyá dhi, adrészó kpà
tà báti ni.

5 Tako ko, Giká ngbà 'í àlo kwákwá. Dhya
adrélépi áyi totó tà 'o móndí kí kòfalé 'á Giká be
dhi kókpà àlo kwákwá. Akódhi nda Yésu Krísto
atsálépi móndí ro dhi 'i.

6 Akódhi fè tá áyi tändi ngóró làgí kàdrì fèle
móndyá tití dhi kí apázó tàkonzì lésè dhi tíni. 'O
tá tà nda lókyá kitswálépi dhi sè, tadházóá dhi,
Giká adré lèá dhi, móndyá tití dhi ì kàdrí.

7 Tà nda sè dhi, Giká bhà ma adrélé áyi tà
longolépi ró ìndì àpóstolò ro, mà kàdréró tà báti
adrészó Krísto ní ka'i dhi ní tadhá móndyá surú

twá ro dhi i dré. Kòdhì má adré tà bàti ta kòdhya, má tà kinzò ko.

Ago ki tà tòkó íbe Ekélézyà na dhi

8 Má adré dì lèá dhi, àgo tití àrà tití i 'ásè dhi i kàdré tà zi Gíká tí, adrészó drígá da kurú na akódhì véna togó lolo sè, togóaswa àko, ìndì káyi àko.

9 Má adré kpà lèá dhi, tòkó i kàdré kítá asó àyi rú tògyá sè, àyi ki lású kàdréró dório móndí i mǐlésè, ngóró dré kitswálé àyi ki lindrì sè dhi tíni. I kàdré àyi ki 'o avélé dríbhí tití sè yà, óró sè yà, màyìkà i sè yà, kó ngalè kítá làgi ró dhi i sè yà dhi ko.

10 Be ró dhi, i kàdré àyi ki 'o avélé tà dório i dré adrélé 'ole dhi i sè, ngóró dré kitswálé tòkó adrébhá tàá dhi i adré trôle Gíká ni tà rú dhi i sè dhi tíni.

11 Lè tòkó i kàdré tà nda nile togó be lìrì ìndì ànzimvá kya tíni.

12 Má ka'í tòkó i kàdré tà tadhá dhi ko, ìndì i kàdré àgo i drile dhi ko. Dì i kàdré tà yi kíri.

13 Tàko ko, Gíká bhà tá Adámà 'íká, gò dré gózo Êvà ni bha ndò.

14 Sàtánà lití tá kpà Adámà kòdhya ko. Be ró dhi, tòkó tayí ína i Sàtánà dré litílé dhi nì gò, dré Gíká ni tolí ñòzo.

15 Di, tágba dré adrészó kònìnì dhi, tòkó ki adrí ànzì ki tìma sè, i kàdré trôle àyi ki tà ka'íka'í rú, lèle rú, tà lolo rú, ìndì tà 'òma tògyá sè dhi rú dhi.

3

Ekèlézyà ni drì kobhá ki tà

¹ Kúlì kònì i, kúlì kítswálé ka"ile dhi 'i: Dhya ángùdhi adrélépi lovó íbe adrészó Ekèlézyà ni drì kòlepi ró dhi, adrë àzì doro le 'ole dhi kòdhya.

² Dì adrë lèá dhi, Ekèlézyà ni drì kòlepi kàdré móndí adrélépi tà àko í rú dhi 'i. Akódhi kàdré agó tòkó íbe àlo kwákwa dhi 'i. Kàdré móndí adrélépi áyi tà kisùle dhi kì likí, adrélépi tà 'o tògyá sè, ìndì kítswálépi lindrì sè dhi 'i. Kàdré móndí adrélépi móndí kì ka"i dôle í véna togó doro sè dhi 'i, ìndì móndí tà nilepi tadhálé doro dhi 'i.

³ Kàdré wá tsilepi ró ko, làpfubhá ro ko, ìndì lawàbhá ro ko. Be ró dhi, kàdré ína móndí adrélépi togó íbe yàyà dhi 'i. Kàdré kpà làfa lovó bhàlepi ró ko.

⁴ Kònì adrélé móndyá áyi tändi ni dzó lé dhi kì drì ko doro dhi be. Kònì kpà adrélé áyi ànzimvá kì likí doro, ì kàdréró áyi kúlì yi lindrì sè.

⁵ Angyá ko, dhya àlo kònì móndyá áyi tändi ni dzó lé dhi kì drì kòle doro ko dhi, a ni kítswá Ekèlézyà Gíká àdhya ni likí ngínì?

⁶ Lè akódhi kàdré móndí Yésu ni ka"ilepi tídhí ro dhi 'i ko, kàtsáró dríkàdrì ro gò, akódhi ni tàbvó tázò Dzáborò àdhya tíni ko.

⁷ Lè akódhi ni tà kàdré doro móndyá ka"ibhá ko dhi i mìlésè, à kòkítswáró tà kanyò ro dhi ni bha akódhi rú ko, kòla"iró kpà bă Dzáborò dré tapélé dhi sílé ko.

Ekèlézyà ni tà likibhá ki tà

8 Kàdré Êkèlézyà nì tà likíbhá kì tà sè dhi, adré kpà lèá dhi, àyi nda ì kàdré móndí kitswábhá lindrì sè dhi 'i. Ì kàdré túrúpfúbhá i ró ko, wá tsibhá i ró ko, ìndì làfa ndabhá túrúpfú sè dhi i ró ko.

9 Be ró dhi, ì kàdré àyikya trôle tà báti lùzu ró ì dré ka'ile dhi rú togó lolo sè.

10 Lè à kàdré rè zyà àyi kì tabhì 'íká, dì à kòkisú tà àlo àyi rú ko dhi, à kògòrò àyi kì bha adrélé àzí 'o Êkèlézyà nì tà likíbhá i ró ndò.

11 Kàdré àyi kì tòkó kì tà sè dhi, adré kpà lèá dhi, àyi nda ì kàdré móndí kitswábhá lindrì sè dhi 'i. Ì kàdré móndí kì rú tabhá kònzi dhi i ró ko. Be ró dhi, ì kàdré àyikya móndí adrébhá àyi kì tà kisùle dhi kì likí dhi 'i, ìndì móndí kitswálé ka'ile tà tití i sè dhi 'i.

12 Lè Êkelézyà nì tà likílépi kàdré agó tòkó ìbe àlo kwákwa dhi 'i. Kòni adrélé áyi ànzimvá kì dři ko dóro, móndyá tití áyi tändi nì dzó lé dhi ìbe dhi be.

13 Êkèlézyà nì tà likíbhá ì kàdré àyi kì àzí 'o dóro dhi, ì nì lindrì kisú móndí i mìlésè ìndì Gíká mìlésè. Ì nì kpà adré àyi kì totó tätä àyi kì tà ka'ika'i dri Yésu Krísto na.

Tà lùzu ró mà dré ka'ile dhi

14 Má adré tà kòdhì kì tisì mí dré, gba má dré adrészó mí bha tsàzo mí véna mbèlè dhi.

15 Di, má kòtigí tà dhi, mí nì níá dhi, móndyá Gíká nì súrú ro dhi ì kàdré tà 'o àyi kòfalésè ngíni ya dhi be. Súrú nda, Êkèlézyà Gíká lídrì ro dhi àdhyá 'i, ìndì dzópá tà báti dré adrészó áyi totó dřiá dhi 'i.

16 Lè móndyá tití dhi ì kònï tàle dhi, tà lùzu ró mà dré ka'ile dhi tà kàdrì lavúlé dhi 'ì dhi be: Krísto apfò tá móndí ro gó, Tírí Lolo dré akódhì ní tadházó móndí gyägya ró. Dré agázó ángéló i mi gó, à dré akódhì ní tà longózó súrú tití i 'ásè. Móndí bvò dri dhi ì dré akódhì ní ka'ízo gó, Gíká dré akódhì ní dòzo mbàle mǐlanzilanzí na.

4

Tà tadhálé kinzò sè dhi i

1 Tírí Lolo adré tàá ngádra 'á dhi, lókyá kùdù sè dhi, móndí àruka kí àyi kí tà ka'íka'í tayí, adrészó tatsílé tirí adrébhá móndí kí lití dhi i vésè, adrélé trôle tà tirí kònzi ì dré adrélé tadhálé dhi i rú.

2 Tà adrélé tadhálé lású be kònìnì dhi ì adré afpôle kinzòbhá adrébhá tà 'o túrúpfú sè dhi i vélésè. Ayí nda ì tayí àyi kí togó abílé ngóró aya bhale kèlè àtsí na dhi tíni gó, ì dré gòzo vélé àyi kí tändi kí tàkonzì ni ko.

3 Ì adré làmó logá móndí i dré, adrészó kpà mányàngá àruka kí nyàma logá àyi dré. Tákò Gíká bhà tá mányàngá nda móndyá adrébhá áyi ka'í, adrébhá kpà tà báti ni dhi i dré nyàle àwoyà tâma sè.

4 Tákò ko, ngá tití Gíká dré bhale dhi i dóro. Adré di lèá dhi, à kògà ngá nda kí àlo ko. A kàdré di be ngá tití dhi kí ka'í nyàle àwoyà sè.

5 Angyá ko, à adré ngá nda kí bha lólo Gíká kandrá akódhì ní kúlí sè, ìndì tà zíma akódhì tí dhi sè.

Yésu Krísto ni àzí 'òlepi dóro dhi

6 Mí kòtadhá tà nda kòdhì i àma kì adrúpi i dré dhì, mí ni adré Yésu Krísto nì àzí 'òlepi dóro dhì ró. Mí ni kpà tadhá dhì, mí lì'wá tà báti mí dré ka'ile dhì na, ìndì tà dóro tadhálé mí dré lebèle dhì na dre.

7 Mí kàdré tití tákó adrébhá líindrì fe Gíká dré ko dhì kì ga rè. Mí kàdré mína ámi fe atsálé rïnyi ró adrema trôle Gíká nì tà rú dhì sè.

8 Dhyá kì rúbhá fèma atsálé rïnyi ró dhì dóro tsà. Di, adrema trôle Gíká nì tà rú dhì ína dóro lavulé tà tití dhì i sè. Tákó ko, dhya adrélépi trôle Gíká nì tà rú dhì kisú ína tà Gíká dré lazilé líindrì ándrò kònìdhì nì tà sè dhì i dre. A nì kókpà tà lazilé líindrì adrélépi alìle dhì nì tà sè dhì kì kisú.

9 Kúlì kòdhì i, kúlì báti kitswálé ka'ile togó wäyi sè dhì 'i,

10 Di ásà dhì, mà adré àzí kòkóròko 'o adrészó landèle, mà dré adrélé mì bha Gíká líindrì ro dhì véna dhì sè. Akódhì nda dhya adrélépi móndyá tití dhì kì tídri dhì 'i, lavulé dhì, dhya adrélépi móndyá adrébhá áyi ka'í dhì kì tídri dhì 'i.

11 Lè mí kàdré tà nda kòdhì kì tadhá móndí i dré, adrészó àyi kì kodzó adrélé tà nda kì 'o.

12 Mí kòtayí mi dhya àlo dré nòle móndí tákó ró ámi kàdhúrà nì tà sè dhì ko. Di, mí kàdré mína tà dóro 'o, móndyá ka'ibhá dhì i kàdréró tà no mí rú, adrészó 'òá mína tíni kúlì tama na, atsima na, lèle na, tà ka'ika'í na, ìndì tà lólo 'òma na.

13 Mí kàdré ámi fe adrélé Gíká nì Kúlì na àyi kandrá, adrészó àyi kì kodzó, adrészó kpà àyi kì tadhá, tsàlé lókyá má dré dra tsàzo dhì 'á.

14 Mí kòbhe tà taní Tirí Lólo dré fèle mí dré pròfétà kì kúlì sè, bhàgo Èkelézyà àdhya i dré drígá bhàrà'a mí dri dhì 'á dhì ko.

15 Mí kàdré ámi fe adrélé tà nda kòdhì ki 'o togó wáyi sè, móndyá tití dhi i kàdréró nòá dhi, mí adré lile drídri ámi tà ka'ika'i na dhi.

16 Mí kàdré sùle ámi tändi rú, ìndì tà mí dré adrélé tadhálé dhi i rú landè àko ró. Tàko ko, mí kàdré 'òá kònini dhi, mí ni ámi tändi ni tiidri, adrészó kpà móndyá adrébhá ámi yi dhi ki tiidri.

5

Timotéyò ni drì tama móndyá ka'ibhá dhi ki tà sè dhi

1 Mí kòtà tà málìga i dri kúlì aswaaswa sè ko. Be ró dhi, mí kàdré mína àyi ki kodzó ngóró ámi atá i tíni. Mí kàdré kàdhúrà ki 'o ngóró ámi adrúpi i tíni.

2 Mí kàdré kpà tòkó málìga ki 'o ngóró ámi andre i tíni, adrészó kyánzi ki 'o togó be lólo ngóró ámi amvúipi i tíni.

Tàyítòkó ki tà

3 Lè mí kàdré tàyítòkó adrébhá móndí àko dhi ki lindrì bha, adrészó àyi ki likí.

4 Di, tàyítòkó àlo dhi kàdré ína ànzì íbe yà, kó ngalè toyó íbe yà dhi, lè àyi nda i kònì rè zyà adrélé tà 'o àyi ki tà ka'ika'i sè, adrészó àyi ki tändi ki surú ki likí, adrészó tà logó àyi ki tibhá i dré àyi ki tábhí íbe, ngóró àyi nda i dré tá 'ole àyi dré dhi tíni. Tàko ko, tà nda tà dóro kitswálépi Gíká mìlésè dhi 'i.

5 Tàyítòkó adrélépi kalóma báti dhi adré áyi mì bha Gíká véna, adrészó tà zi akódhi tí, adrészó tongolé rúá kítú be ìndì ngátsi be landè àko ró.

6 Di, tàyítòkó adrélépi tatsílé áyi tàndí ni lovó 'obe dhi drà ína dre, tágba dré adrészó lídrì íbe dhi.

7 Mí kòlazí tà nda kòdhi i móndyá ka'ibhá i dri, à kòkitswáró tà kònzi ta àmí ki àlo rú ko.

8 Dhyà àlo kàdré sùle áyi súrú i rú ko, lavúlé dhi, móndyá áyi tàndí ni dzó lé dhi i rú ko dhi, akódhi nda gà áyi tà ka'ika'i dre. Akódhi kònzi móndyá ka'ibhá ko dhi ki lavú.

9 Kitswázó tàyítòkó àlo dhi ni rú bha tàyítòkó àruka adrélé ledélé dhi kya i kòfalé dhi bvó dhi, lè akódhi nda ni kóná kòlavú nyadhi-na, ìndí kàdré tòkó adrélépi tá agó àlo kwákwá dhi àdhya 'i.*

10 Adré kpà lèá dhi, tà akódhi dré 'ole dhi i kàdré dóro móndí i mìlésè. Kòdhi adré tàá dhi, akódhi tòkó adrélépi tá áyi ànzimvá ki likí dóro, adrélépi móndí ki ka'ibhá i dré àyi ki màrabà tíni, adrélépi móndí kizà ro dhi ki ledé, adrélépi kpà áyi fe tà dóro ki kárá tití dhi ki 'o dhi 'i.

11 Di, kàdré ína tàyítòkó kyánzi ró dhi ki tà sè dhi, mí kòbhà àyi nda ki rú tàyítòkó àruka kya i kòfalé ko. Tàko ko, àyi ki lovó rúbhá àdhya kòlavú àyi ki lovó adrészó trôle Krísto rú dhi dre dhi, i ni lèá góle làmó na.

12 Di i ni àyi ki tàndí ki 'o tàbvó tâle, i dré móndrà i dré tá sile drídri dhi ni njole dhi sè.

13 Kòdhi íbe dhi, i ni ru su adrélé tòbvo ró, adrélé tatsílé móndí ki dzó i 'ásè. Ngbà 'í kòdhi

* **5:9 5:9** A kitswá kpà kúlí tisile Giríkí ti sè kònì ki ladzá kònìnì:
«...kòlikí i ngbà 'í agó dré tá mòle dhi dré.»

ko, ì nì kpà atsá tòkó adrébhá tà tåko kí ta, adrészó tifflé móndí kí tà i 'ásè, adrészó kúlí kitswábhá tåle ko dhi kí ta dhi i ró.

¹⁴ Di ásá dhi, má adré tàyítòkó kyánzi ró dhi kí drí ta, ì kògòró mòle, adrélé ànzi ti, adrészó àyi kí dzó kí tà likí, ì kòféró láti àyi kí kàribhá dré àyi kí rú tåzo kònzi dhi ko.

¹⁵ Tåko ko, àyi kí àruka ì ku láti dóro 'ásè gò, ì dré dhèzo Sátánà bvó.

¹⁶ Di tòkó àlo Yésu ni ka'ilepi dhi kàdré tàyítòkó ñbe áyi súrú lé dhi, kàdré àyi kí ledé. Kòtayí àyi kí tà lanzile Êkélézyà dri ko, Êkélézyà kòkitswáró tàyítòkó adrébhá kalóma báti dhi kí ledé kòdhya be dhi bvó.

Bhàgo ki tà

¹⁷ Kàdré bhàgo adrébhá Êkélézyà nì drí ko dóro dhi kí tà sè dhi, à kàdré àyi nda kí lindrì bha vésè be rí. Lavulé dhi, à kàdré 'òá kònini àyi adrébhá àyi kí fe adrélé Gíká nì kúlí longó, adrészó kpà akódhi nì tà tadhá dhi i dré.

¹⁸ Tåko ko, Gíká nì Kúlí adré tåá dhi: «Tí dré adrérà'a lò'wa ató zile dhi 'á dhi, à kòdrò ti ni ngá nyale dhi ni logázó drá ko,» ìndì «Lè dhyá àzí 'olepi dhi kónya áyi landè.»[†]

¹⁹ Mí kòyi tà adrélé tåle bhàgo àlo rú dhi ko, móndí rí yà kó ngalè na yà tà nda nì nobhá mì sè dhi ì kàdré tåá àyi ko dhi.[‡]

²⁰ Dhya àlo kàdré tåkonzi 'o dhi, mí kòtadhá tåkonzi nda drá móndyá ka'ibhá tití dhi i kandrá,

---

[†] 5:18 5:18 A kònò kpà Dùtèrònómè 25:4; 1 Kòritòbhá i 9:9; Mátáyò 10:10; Lúkà 10:7. [‡] 5:19 5:19 A kònò Dùtèrònómè 19:15.

móndyá àruka tití dhi ì kàdréró ngá ro tàkonzì 'òma sè.

²¹ Má adré ámi kodzó Gíká i kandrá, Yésu Krísto be, ìndì ángéló Gíká dré kipèle dhi íbe: Mí kàdré tà nda kòdhi ki 'o, adrészó móndí ki no twátwa ko. Mí kàdré kpà móndí kipèkipè ko.

²² Mí kòbhà drígá móndí dri, akódhi ni bhàzo twá Mírì ni àzí 'o dhi mbèlè ko. Mí kòfí kpà móndí ki tàkonzì na ko. Di, mí kàdré mína ámi tändi ni likí adrélé lolo.

²³ Ámi 'a ni tà sè, ìndì ámi rúbhá dré adrélé drà ro rä dhi sè dhi, mí kàdré ngbà 'í yí mvu kòdhya ko. Mí kàdré kpà vínò mvu tsà be.

²⁴ A kitswá móndí àruka ki tàkonzì no ngádra 'á, àkò à tà rè àyi ki tàkonzì nda ki tàbvó ko dhi 'á. Di, à ni kó móndí àruka ki tàkonzì no àmvolásà.

²⁵ Kókpà kòdhi tíni, à kitswá tà doro móndí ì dré adrélé 'ole dhi ki no ngádra 'á. Ndìndì tà doro adrélé nôle ngádra 'á ko dhi ì kitswá àyi ki zu bwà ko.

6

Màrabà ki tà

¹ Kàdré móndyá kaïbhá adrébhá màrabà ro dhi ki tà sè dhi, ì kàdré àyi ki mírì ki no ngóró móndí kitswábhá lindrì wáyi sè dhi ì ró, à kòkitswáró tà ta kònzi Gíká rú ko, ìndì tà mà dré adrélé tadhálé dhi ì rú ko.

² Ayi ki mírì ì kàdré móndí kaïbhá dhi 'i dhi, ì kòtayí àyi nda ki lindrì bhàma, ì dré adrélé àyi ki adrúpi 'i Krísto na dhi sè ko. Be ró dhi, ì kàdré àyikya àzí 'o àyi dré doro lavulé. Tako ko, mírì ì dré adrészó àzí 'o àyi dré nda i, móndyá kaïbhá

ì dré adrélé lèle tò dhi 'i. Mí kàdré tà nda kòdhì kí tadhá móndí i dré kòdhya, adrészó àyi kí kodzó adrélé tà nda kí 'o.

Gíká ní tà tadhama kinzò sè dhi, ìndì làfa lovó bhàma

³ Dhya àlo kàdré Gíká ní tà tadhá kinzò sè, adrészó trôle àma kí Míri Yésu Krísto ní kúlì báti dhi i rú ko, adrészó kpà trôle tà tadhálé lindrì fèzo Gíká dré dhi i rú ko dhi,

⁴ dhya nda móndí dríkàdrì ro, tà nilepi àlomvá ko dhi 'i. Akódhi lovó kònzi íbe adrészó tà kayí móndí íbe kúlì kí tà dri. Tà nda kòdhì adré móndí kí 'o adrélé lovó kònzi bha àyi kòfalésè, adrészó lawàle, adrészó ru lodhá, adrészó ru no mì kònzi sè,

⁵ adrészó kpà tà kayí àyi kòfalésè landè àko ró. Móndyá lású be kònini nda kí tà kisùkisù abíabí gó, ì dré tà báti tayízó. Í adré kisùá dhi, adrema trôle Gíká ní tà rú dhi láti adrészó ngá kisú ásà dhi 'i.

⁶ Tà báti ró dhi, mà kàdré trôle Gíká ní tà rú, adrészó lenzélé ngá mà dré adrészó ába dhi kí sè dhi, mà kisú àmakya ngá làgí be kàdrì dhi dre.

⁷ Tako ko, mà atsá bvò kònìdhi 'á drígálé sè. Mà ní kpà go pfòle 'ásà drígálé sè.

⁸ Di mà kàdré ngá nyàle dhi íbe, adrészó kpà kítá asólé àma rú dhi íbe dhi, mà ní lenzé ásà.

⁹ Di, móndyá adrébhá láti nda atsázó ngábhá i ró dhi i adré àyikya dhèle tà adrélépi móndí kí tabhì dhi na. Í adré kpà àyi kí 'o la'ile àyi kí lovó kònzi azaaza ró dhi i silé gó, lovó nda i dré adrészó àyi kí dri lile àyi kí abiabi kisú dràdrà be.

10 Tàko ko, làfa lovó ína tà kònzi kí kárá tití dhi ki kómvó 'i. Móndí àruka adrébhá làfa lovó bha dhi ì tayí àyi lìle vwàvvwà ro àyi kí tà ka ūka ì rúsè gò, ì dré adrézó kizà nya lavulé.

Timotéyò ni drì tama

11 Di, mi móndí Gíká àdhya ró ni, mí kàdré mína lapálé tà nda kòdhi i sílésè tití. Mí kàdré láti nda adrézó tà gyägya 'o, adrézó trôle Gíká ni tà rú, adrézó Gíká ni ka ūka togó wäyi sè, adrézó ámi lèle tadhá, adrézó ámi togó tsì, adrézó kpà ámi togó yàyà tadhá.

12 Mí kàdré àdzú tà ka ūka ì àdhya ni bhu dóro. Mí kòru lídrì kóná vésè kólyá Gíká dré ámi azizó kisúá dhi ngbí, ngóró mí dré tà mí dré ka ūile dhi ni longolé móndí bì dhi i kandrá doro dhi tíni.

13 Má adré ámi kodzó Gíká adrélépi lídrì fe ngá tití i dré dhi mìlésè, ìndì Yésu Krísto tà i dré ka ūile dhi ni longolépi Pòtítò Pilátò kandrá doro dhi mìlésè, tazoá dhi:

14 Mí kàdré tolí fèle mí dré kòdhi kí 'o togó lolo sè ìndì tà àko mí rú, tsàle kítú àma kí Mírì Yésu Krísto dré dra agòzo dhi tú.

15 Gíká ni Yésu Krísto nda ni 'o agòle lókyá i dré bhàle dhi sè dhi nì. Akódhi nda Gíká rúku ró dhi 'i, Opí kàdrì àlo kwákwa dhi 'i, opí tití dhi kí Opí 'i, ìndì mírì tití dhi kí Mírì 'i.

16 Akódhi dhyà àlo kwákwa kitswálépi dràle ko, ìndì adrélépi adrélé ngádra kitswázó tsàle ànyí làgá bwà ko dhi na dhi 'i. Akódhi dhyà móndí àlo dré nòle rè ko, ìndì kitswálé nòle bwà ko dhi 'i. Lìndrì i rinyí be dhi i kàdré akódhi dré kóná vésè kólyá! Kàdré kònini.

Ngábhá kí tà

¹⁷ Kàdré móndyá kaïbhá ngábhá ro bvò kònìdhí lé dhi kí tà sè dhi, mí kàdré àyi nda kí kodzó, ì kàdréró dríkàdrì ro ko. Ì kàdré kpà àyi kí mǐ bha ngá adrébhá gile ko dhi i dri ko. Be ró dhi, ì kàdré àyi kí mǐ bha Gíká adrélépi ngá tití kí afè àma dré adrézó lenzélé ásà dhi véna.

¹⁸ Mí kàdré tàá àyi dré dhi, ì kàdré tà doro 'o, adrézó ngábhá i ró tà doro nda kí 'òma sè. Ì kàdré kpà gànzi ró adrélé àyi kí ngá lanzí móndí i dré togó doro sè.

¹⁹ Ì kàdré 'òá kònìnì dhi, ì ní ngá làgí be kàdrì kitswábhá akílé bwà ko dhi kí lokó àyi dré lókyá adrélépi alìle dhi sè, ì kòkisúró lídrì báti dhi be dhi bvó.

Pólò ni kúlì kùdù

²⁰ Tímotéyò, mí kàdré tà Gíká dré bhàle mí drígá dhi kí likí doro. Mí kògà kúlì tàko adrébhá lìndrì fe Gíká dré ko dhi i, túmání tà kinzò ro adrébhá ligílé tà báti rú dhi íbe. A adré tà nda kí zi «tà nínì», di, tà nda i àyikya kinzò tà 'i.

²¹ Móndí àruka tàbhá dhi ì kisú tà nínì nda dre dhi, ì tayí àyi vwàle àyi kí tà kaïka'i rúsè vwàvwà.

Gíká ni togó taní kàdré àmi íbe!

Logo (Logoti)

**Logoti (Logo): BUKU TA TIDHI//RU YIZO DHYADHYA
New Testament**

copyright © 2015 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Logo

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-05-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 10 May 2025 from source
files dated 10 May 2025

942af0a0-42ea-5477-8f1a-fed39823f32b